

Poštšina plačana v gotovini.

ostane

Naša

ZVEZDA

LETO IX.

1939-1940

Dijaški kongregacijski koledarček

Naroči ga v upravi »Naše Zvezde«, Ljubljana, Streliška ul. 12/II
Dobiš ga tudi po knjigarnah in pri poverjenikih

Ovitek hrani za vse leto!

Kraljica miru

Bilo je leta 1915. Težko ranjeni francoski vojak je bil priča sledečega prizora, o katerem je poročal »La Croix« 12. septembra 1915.

»Dva vojaka sta ležala ob meni, oba smrtno ranjena. Eden je bil Nemec: drobci granate ga je ranil v trebuh. Drugi je bil Francoz: imel je težko rano na strani in na glavi. Oba sta bila še mlada, oba sta silno trpela.

Naenkrat sem zapazil, kako je Francoz s težavo izpod obleke privlekel majhen srebrni križec in ga pobožno pritisnil na svoje ustnice. Nato je s slabotnim, ali vendar razločnim glasom začel moliti: »Ave Maria, gratia plena...«

Ob teh besedah je Nemec, ki ni dolej kazal drugega znaka življenja kot v stresajočem dihanju, naenkrat odprl modre, že zasteklenele oči. Obrnil se je proti Francozu, ga pogledal brez sovražne misli, skoro z ljubeznijo, in nadaljeval latinsko: »Sancta Maria, mater Dei, ora pro nobis...«

Njun pogled se je srečal in razumela sta se.

Tedaj je Francoz stegnil roko in Nemcu ponudil križec. Poljubil ga je.

Roki sta se sklenili, zaprla sta oči, telesa so jima strepetala.

Nastopil je večni mir....

Uganke

p. Marka Pohlina iz leta 1788.

Zbral Viktor Steska.

Kaj je najstarejše? Bog.

Kaj je najmodrejša? Čas, ki tudi nespametne zmudi.

Sem, kar sem; nisem bil, kar sem; vendar me zdaj oboje imenujejo. Bog, človek; Bog in človek (Krištnus).

Kateri svetnik ima več brad? Sv. Peter, ker imata ključa vsak po eno brado, skupno tri.

Kateri apostol ima največ zob? Sv. Simon, ki nosi žago, ki ima celo vrsto zob.

Kateri svetnik križa prav ne dela? Sv. Andrej, ker ima križ v podobi črke X, torej ne navadne oblike.

Kateri svetnik je med Slovenci največji? Sv. Krištof na cerkvenih stelah.

V vaši vasi poznam osla, ki vino nosi, pa vodo pije; kamelo, ki nosi polne vreče denarja, pa koprive je. Skopuh in skopulja.

Imam backa. Če ga vržem čez streho, rep v rokah obdržim.

Klobučje preje.

Imamo deklo. Če zvečer v hišo stopi, precej skozi vsa okna pogleda.

Luč.

Del je neke živali, ki se lepo redi. Ko pa začne ta stvar samo sebe použivati, marsikomu k uku sveti.

Lojena sveča.

Kaj nosi Adam spredaj in Eva zadaj? Črko a.

Kateri človek je umrl, pa ni bil pokopan, ni pod zemljo strohnel, tudi ga nisne črvi ne ujede požrle?

menila.

Lotova žena, ki se je v steber soli spre-

»Naše Zvezde« izdaja Škofijsko vodstvo DMK v Ljubljani in v Mariboru. — Urejuje jo konzorcij, ki ga predstavlja škofijski voditelj dr. Tomaž Klinar. — Uprava je v Ljubljani, Streliška ulica 12/II (Ljudski dom). — Uprava posluje vsak dan od 10 do 12 dopoldne in od 5 do 6 popoldne.

Uprava prosi vse gg. voditelje in poverjenike za list, da ji nemudoma sporočijo končnoveljavno število naročnikov. Naslove je treba točno navesti. Naročnino za list naj gg. poverjeniki poberejo čim prej — če le mogoče za vse leto naprej — da ne bo ob koncu leta nepotrebnih zaostankov. Za plačevanje se poslužujte priloženih položnic.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani (Jože Kramarič).

LETO IX.

V LJUBLJANI, 20. SEPTEMBRA 1939

ŠTEV. 1.

F. S. Finžgar

»Na delo, ker resnobni so dnevi...«

Šel sem mimo dijaškega knjižnega sejma. Zelo počasi sem šel. Ali je bila zavist, ali so bili spomini — o, še imam svoje šolske knjige, oguljene, z letečimi listi, kupljene po grošu, po desetici — ali pa je bilo veselje? Mislim, da veselje. Saj niso to dijaki in dijački! To je živa in živahna gmota mladosti; napila in naučila se je sonca, ki iz ožganih lic in udov še kar žari, da ti je toplo v stari krvi in ti srce hitreje zatriplje v prsih. In vendar — tiha skrb: Ali niso to že kar preveč atletske razgibani fantje, ali niso ta porjavela dekleta — »fusca sum, quia decoloravit me sol« se domislim Visoke pesmi — ali ni vse to preveč odmaknjeno duševnemu delu, ali ni to sodobna, popelčevana »stvarnost«, tista atletika, ki so ji stari Grki rekli, da je najslabši mislec... Proč skrb! Zgubi se! Mens sana in corpore sano! Tako je. Če to zdravje, to nahranjeno sonce, čeprav v nesončni sobici, zgrabi za delo, za duševno delo, saj se morajo misli kresati, da jim bo šolska pot vse prepočasno klampanje, njim, junakom sodobne stvarnosti, ko so jim razdalje in čas in kilometri starokopitne pedi, zaznamovana pota in steze na gore meščanska potuha, velja le še Severna stena, Špikove čeri, kvečjemu še Turne pod Šmarno goro. Tako preganjam skrb in srce mi poje: Lepa naša domovina... Pa mi prideta na pot dva mlada junaka. Zares, nisem ne ogleduh in ne ovaduh. Toda po ozkem pločniku jih nisem hotel odrihati in sem nujno slišal živahen razgovor:

»Janko, vojska je — imenitno, kaj?«

»In če še naju sunejo?«

»Beži, beži. Mi smo neotralni. Ampak šola, porkaž, profoksi bodo morali na vaje, šole skoraj nič, in vojna matura! Da boš le seštevati znal!«

Več nisem slišal, fanta sta zavila v drugo ulico.

Pregnana skrb je doignila spet glavo. Saj ne moreš takoj zameriti, če je v mladosti toliko prešernosti, upornosti, borbenosti — in kar priznajmo — tudi naravne divjosti. Toda skrb se ne umakne. En sam stapek ti razgali človeka, da stoji pred teboj in si ga žalosten: »Vojna, imenitno, kaj?« Naj krvave sinovi in očetje, naj goré kmečki domovi, naj se sujejo v razvaline

palace in katedrale, naj gre v nič sto in stoletni trud, imenitno je, ker se meni ne bo treba kaj prida učiti. Atlet! Gladiator! In če je samo eden, ga je preveč. Upajmo, da je samo eden.

Beg pred delom — je beg pred kruhom. Vršitev dolžnosti je razkritje duha. Tudi pri dijaku. O, razumem, da je težavno, ako živiš tri mesece zgolj živalsko življenje kakor kravice na planini, odložiti vse to in se zagrebsti v učno snov, izpreči telesnega oslička in zajezditi krilatega konjca duševnega dela. Kajkrat sem se sam zadal ročnemu delu na polju, v gozdu za teden, dva. Živci so se spočili, toda knjiga mi je postala dolgočasna, roka je bolj čakala sekire kot peresa. Toda klic po delu, klic dolžnosti in še več kot dolžnosti zмага vse in s spočitim duhom se lotiš.

Tudi dijaka vabi klic dela — klic dolžnosti. V teh časih desetkrat bolj. Delo in dolžnost sta tako sveta kot je sveto življenje, ki ga ohranja samo delo in vršitev dolžnosti. Zato je prvo, kar naj ob zaključku počitnic vsak v sebi živo občuti: zavest dolžnosti. Ta zavest bodi budna in naj jo razživilja še dvoje: Prvo je: stanovska čast! Vsak izgovor — razen bolezni — je jalov: ne morem. Ni res. Veliki Avguštin si je prevzel geslo: Če zmorejo ti in ti, zakaj bi ne zmogel, Avguštin, tudi ti? Če pa res ne zmoreš, ne kradi staršem denarja, ne profesorjem in tovarišem časa; vrzi knjige v kot, primi za kramp, dleto ali kopito. Vsako delo je lepo in morda zate bolj odrešilno kot življenje faliranega študenta, ko ni pod milim Bogom za nikamor.

Zavest dolžnosti naj razživilja tudi — hvaležnost. Prva hvaležnost staršem, ki si mnogi od ust pritrgajo, da sina šolajo. Obupna brezsrčnost je, če dijak tega ne občuti z vso iskrenostjo. — Druga hvaležnost veljaj domovini, državi, ki so prav za prav spet le starši. Ali ne pomislite na strašne milijone davka, ki gre za šole? Prav je. Toda, kdor iz teh milijonov študira, mora tako vršiti svoj poklic, da bo v življenju z delom domovini tudi vračal. Dolžnost, ki ni zapisana v sodnih knjigah, pač pa v dušah vseh, ki pošteno mislijo.

Časi so silno resni. Čas ne bo prenesel nobenih lenuhov in postopačev. Paplovo rek: »Kdor ne dela, naj tudi ne je,« je živ in ga bodo neizprosno izvajale časov sile.

Fortunat

Kristusu Kralju!

Sonce in zvezde, zemlja vesoljna
Tebe, o Jezus, vdano slavé.
Srca nas močnih, mlada in voljna,
Tebi, o Jezus, le plamené.

O mili Jezus, večni Kralj,
zapladauj nam iz zvezdnih dalj!
Nad kralji, ljudstvi; naj vsekdar
nad svetom vsem bo Bog — Vladar!

Kristus, naš Kralj, poglej nas mlade,
jasnih oči Ti gremo v pomoč.
Skozi viharje, trnje, napade
naši koraki bijejo v noč.

O mili Jezus...

*Kristus, naš Kralj, v utripu mladosti
Tebi, za Tebe obnavljamo svet.
Klešemo v skale, v siju svetlosti,
božje postave za novi razcvet.*

O mili Jezus...

*Kristus, naš Kralj, mi smo stražarji
Tvojih pravic in Tvojih dobrot.
Mi smo ljubezni Tvoje klicarji,
borci za lučke zgubljenih sirot.*

O mili Jezus...

*Mi smo, o Jezus, vitezi novi,
blisku podobni, čudežna moč.
Satan izgini, zapojte zvonovi,
vodi nas, Jezus, v veliko noč!*

O mili Jezus...

V. M. V.

Stična 1939

Kje naj začnem in kako naj povem? Za tiste, ki jih v Stični na kongregacijskem zborovanju ni bilo, da bi zaslutili Duha, ki je tam vel nad nami! In še za tiste, ki so v Stični bili, da se spomnijo na svoje misli, čustva in besede.

Čisto svojstveno čustvo imaš še na potovanju na zborovanje. Gledaš in premišljuješ: tu smo vsi mladi in živi in veseli kongreganisti in številni smo za iste ideale vneti. Gremo, da se plamenčki naših src združijo v en sam velik ogenj, da ob dobri besedi naših duhovnih voditeljev še krepkeje zaplapolajo do neba.

Od vseh strani Slovenije smo se zbrali. Nismo se vsi pripeljali z vlakom; v lopi gostoljubnega samostana je stala dolga vrsta koles, ki so premerila stotine kilometrov.

Oj da, ta samostan! Videl je že turške čase in vojske in spomine nanje gledaš v njem še zdaj. To nas je takoj prevzelo in nam dalo krepko, bojno razpoloženje: saj je vsako, zlasti mlado življenje — boj! Zasučimo torej rokave in začnimo z delom. Najprej pa z molitvijo in s klicanjem Svetega Duha. Na nas gleda stiška žalostna Mati božja...

Prvi večer so stopali kongreganisti pred nas, da nam sporoče pozdrave svojih kongregacijskih tovarišev. Dolgo so se vrstili drug za drugim, nekateri s krajšo, drugi z daljšo besedo. Toda prav iz vseh je zvenela topla ljubezen do Marijine kongregacije, kakor še nikdar doslej na nobenem našem kongregacijskem zborovanju. Ljubezen in še neka tiha zaskrbljenost in želja za razcvet in prospeh naših kongregacij. Vesel, vesel sem bil ob teh izlivih srca. Zame je bila ta ura najlepša v Stični.

Namen zborovanja je bil: vzgajajmo sami sebe ob vedno globljem spoznavanju in posnemanju našega Odrešenika. Zato nam je potrebna močna in globoka ljubezen do Marije. Ona je pot do Jezusa. S svojim Sinom v naročju je temelj naše vere, je življenje in upanje naše. Ona je edini

ostanek raja na zemlji ali bolje: nov raj, novo stvarstvo. Kako toplo nam je bilo v duši ob govoru o Mariji!

Z Marijo se moramo poglobljati v življenje Jezusovo na zemlji, v življenje Cerkve, v njeno liturgijo. Središče liturgije je daritev in z njo združeno obhajilo. Središče in žarišče je, v katerem na svojstven način odsevajo razni sveti časi in dnevi cerkvenega leta. Tu dozorevamo z Jezusom in Marijo in vsemi svetimi od rojstva vse do poveljčanege vstajenja.

Tako se nam bistri oko, da spoznamo laže laži življenja, ki ločijo in delijo človeka od Boga, njegovo življenje od njegove vere. Boj laicizmu! Kristus Kralj povsod in v vsem. In mi hočemo biti njegovi apostoli, afektivni apostoli svojih tovarišev in svojega naroda. Noben katoliški narod še ni propadel, in tudi naš slovenski ne bo, če bo ostal katoliški. — V bežnem pogledu smo se ozrli še na bujno kongregacijsko življenje po svetu, vsi odločni, da zastavimo svoje sile za razcvit dijaških Marijinih kongregacij tudi pri nas. Pripravljeni smo sprejeti strumno disciplino nase, voljni smo sprejeti žrtve.

Dolgo smo se še razgovarjali zadnji dan v prijaznem lazcu. O duhovnem življenju, o duhovnem branju — gledali smo odprto knjigo sv. pisma in hoje za Kristusom tam, kjer je nehal brati on, ki je tako ljubil Marijine kongregacije, nepozabni Jeglič, in rekli smo, da moramo to branje nadaljevati — v duhovnih vajah. In še o koledarčku, ki ga moramo z vso vnetostjo še bolj razširiti, in o Naši Zvezdi, ki se nam je zares priljubila in ki mora ostati in živeti in biti v rokah prav vsakega kongreganista.

Zadnji večer smo na hribu pred evharističnim križem zažgali kres, znamenje fantom za molitev, delo in boj...

Ko je bilo že vse tiho v cerkvi, so se tam nekje blizu oltarja oglasile gosli z melodijo Ave Maria... O ti poredni fant, ki si bil včasih tako nagajiv, zdaj te je vseeno Marija priklicala, zdaj ji pesem poješ. Pa mar nismo vsi taki, fantje? Le prepevajmo ji zdaj vsi: Ave, ave, ave Maria...

Nova mladina prihaja

Kako vemo za Boga?

V kolikor odseva božja resničnost iz ustvarjenega sveta, vemo za Boga brez vsakega nadnaravnega razodetja. Zato je zadnji (oz. prvi) člen v verigi naših verovanj znanje in ne vera. Tukaj vidimo prav konkretno, kako se naravni in nadnaravni svet v neki točki stikata in rasteta drug v drugega: vera v znanje in znanje v vero. In ker je človeku omogočeno naravno spoznavanje tudi brez nadnaravnih luči, ostane dokaz za bivanje božje dostopen in viden vsakomur. Ta dokaz pa je po svojem bistvu prav svojevrsten: je neizmerno preprost in zelo zamotan obenem. Vendar je vse tako urejeno, da ga lahko umejo preprosti brez učenih sklepov. V svojem bistvu je spoznavanje Boga iz narave neko gledanje, katerega vsebina se neposredno vsiljuje in raste v zavest, da Bog mora biti. Brez njega je vse nesmisel. Ta neposrednost božje resničnosti je jasno izražena v znanem izreku svetega Pavla, ki se glasi: »Razodeva se namreč jeza božja z neba nad vsako brezbožnostjo in krivičnostjo ljudi, kateri resnico ovirajo s krivico; kajti, kar se o Bogu more spoznati, jim je očitno, Bog jim je namreč razodel. (Da ne gre za nadnaravno razodetje, je razvidno iz besed, ki slede v pojasnilo:) Zakaj to, kar je v njem nevidno, se od stvarjenja sveta po delih spoznano vidi, njegova večna moč in božanstvo, tako da so neopravičljivi; čeprav so namreč Boga spoznali, ga niso kot Boga slavili ali ga zahvalili, ampak so postali v svojih mislih prazni in je otemnelo njih nespametno srce« (Rimlj 1, 18–21). Glavne misli Pavlovega dokaza so te-le: Božje bivanje je trdno dejstvo. Tudi poganski narodi te resnice ne zanikajo (»so namreč Boga spoznali«). Njihova krivda je v tem, da Boga prav ne častijo. Bog je sicer sam po sebi neviden, a preko sveta postane viden (»kar je v njem nevidno, se od stvarjenja sveta po delih spoznano vidi«). Ona neposredna jasnost, s katero božja resničnost iz sveta odseva, je izražena z besedami: »se spoznano vidi«. To ni intuicija, ampak spoznanje: gledanje in razumevanje brez dolgotrajnega in napornega sklepanja. Krivda (oziroma krivica, kakor pravi Pavel) igra vlogo zatemnjevalca božje resničnosti. (Taki ljudje: »resnico ovirajo s krivico«). Posledica krivde pa je nespamet, nejasnost gledanja in napačno češčenje (»so postali v svojih mislih prazni in je otemnelo njih nespametno srce«).

Na tem Pavlovem izreku je zgrajeno vse naše filozofsko dokazovanje božjega bivanja. Dokazi so danes sicer mnogo bolj zamotani, a so v bistvu isti, kakor so Pavlovi. Bog je vtisnil v svet pečat svojega bivanja in je postal preko stvari viden. Filozofi so temu dokazu dali učeno obliko.

Za nas je posebno važna vloga krivice (oz. greha) v tem procesu dokazovanja. Zlo vpliva na razum in ga zatemni. Zatemnjen razum pa volje več tako zahtevajoče ne vabi, kakor jo je za časa svoje jasnosti. Tako pada volja v novo zlo in razum v večjo temo. (S tem pa ni rečeno, da je razum povsem v temi. Menda bo ravno nasprotno res. Zakon narave povzroči, da se energije takega okrnjenega organizma zberejo kje drugje in ustvarjajo občudovanja vredne nove tvorbe. Tudi volja ne zamre, ako ni več usmerjena v ideal bogapodobnosti, ampak se koncentrira kje drugje in ustvarja tukaj tem več. Tako je vsaj deloma razložena sicer anahronistična resnica, da so ljudje brez vere v »modrosti tega sveta« pred vernimi.)

To usodno vplivanje volje na razum (in obratno), ki ga v naravnem redu nikdo ne more resno zanikati, lahko povzroči tekom časa tudi to,

česar sv. Pavel še ni jemal pri svojem sklepanju v račun: negiranje božjega bivanja samega. Moderna doba nam je dala tudi to »daljnosežno« pri-dobitev. In kakor so pogani smatrali svoje češčenje božanstev za edino pravilno, tako prihaja tudi moderna nevera s trditvijo, da je zanikanje Boga za vse obvezno. Mi se prav dobro zavedamo, da gre v tem temeljnem vprašanju mnogo bolj za usmerjenost volje kakor pa za razumske dokaze. Problem je v svojem bistvu tako zamotan, da se praktične rešitve vrše navadno le na ravni nadnaravne vere. Nam je sicer jasno, da bi bilo treba navsezadnje postaviti tole temeljno vprašanje: Kakšna mora biti struk-tura človeške duševnosti, da lahko resnica vtisne vanjo svoj pravi pečat? Mi odgovarjamo na to vprašanje z globokim prepričanjem, da samo čista in jasna duševnost resnico (posebno še božjo) pravilno dojema. Torej ne zadostuje samó neka splošna volja do iskanja resnice, ampak gre vedno za odnos celotnega iskateljevega življenja do resnice, ki hoče imeti dostop v dušo. Ako je resnica prav skromna v svojem nastopu; ako ne posega tako zelo v področje volje, da bi zahtevala celotno preokrenitev človeko-vega življenja, potem nima volja vzroka, da bi se ji ustavljala. Ako pa prihaja resnica z velikimi zahtevami, potem vrže volja senco svoje zlob-nosti preko razuma in učenjak ugotovi, da se dokaz ni posrečil. Vem, da nam nevera te temelje osporava. Ako že ne zanika one resnice, da je čistost duševnosti važna za jasnost slike, ki jo je resnica vtisnila v našo notranjost, pa trdi, da je prav njena življenjska usmerjenost najbolj pripravna za spoznavanje resnice, ker se je osvobodila robstva tradicionalne vesti, ki ni bila nič drugega kakor sistem predsodkov in plod vzgoje. Naj-težje pa je v presojanju nevere dejstvo, da nikomur ni mogoče videti prav v dno duše in dognati, kako celotna duševnost na izsledke in izjave znan-stvenika reagira. Najbrž je tudi vpliv volje na razum tako mogočen, da se sčasoma resda ustvari novo prepričanje, ki mu ni mogoče odrehati neke svojstvene iskrenosti.

(Dalje.)

Mladina piše mladini:

Prišle bodo nazaj

O betal se je jasen dan in skozi okna je sijalo sonce na stare, komaj še vidne slike na nasprotni steni. Ko so šli ljudje v cerkev, jih je stresal mraz, nazaj grede so se potili. Tako je to čudno spomla-dansko vreme. Župnik je to nedeljo govoril o apostolatu. Teh stavkov se dobro spominjam.

»Žita ne moreš požeti še istega dne, ko si ga vsejal. Seje se ob drugem času, kot žanje. Seme pa, ki ga boš vsejal, niti ne veš, če ga boš sam požel, ne veš, če bo vzkliklo! Vendar dober kmet poseje svojo njivo, ker vkljub vsemu najčešče pospravi z nje bogato žetev.«

Po teh besedah sem pozabil poslušati naprej, skoraj nisem vedel, da sem pri maši, stisnjen med ljudmi... Ta prilika mi je zorela v duši naprej prav do povzdigovanja.

Ko kmet ukaže svojim ljudem, naj pripravijo to in to njivo, da bo nanjo vsejal pšenice, ne bo napolnil vreče z jarim ječmenom in ga vsejal v jeseni. Jari ječmen se vseje namreč spomladi in na drugače pripravljenih tleh. In če je bila prej ta njiva dve leti posejana z deteljo in se zledinila, ne bo vsejal nanjo ovsa, temveč žlahtno pšenico ali vsadil krompir, Zemlja

namreč ob detelji in ovsu počiva in se zanemari, pri pšenici in krompirju pa da iz sebe vse, kar ima najboljšega.

Tako tudi mi, bratje! Ne sejmo v ledino spet ovsu ali detelje, temveč ljubezen, vero in resnico, to je pšenica, ki je najbolj všeč Bogu.

Če bomo tako delali, se bodo duše po krivici in pravici odrinjenih kristjanov v gostih trumah vračale k Bogu.

Janez Perovšek.

T. D.

Prvikrat v Čenstohovi

Velikonočno soboto 1. 1928. sem hodil po krakovskih ulicah in mislil na sončne in tople praznike, ki so pri nas doma, tam daleč, daleč...

Prav živo sem videl, kako so tedaj mama v Loki pregrnili gnjat, pirhe, kolač in hren, velikonočni žegen, in ga dali deklji, da ga ponese k sv. Jakobu. Človek si v tujini vse bolj živo predstavlja domače kraje in vse bolj čuti njihovo lepoto, kakor pa doma. Bil sem z dušo prav gotovo drugje kakor pa v Krakovu in sem le mislil, kako bi najlepše preživel praznike. Taval sem ravno nekje v bližini Wawela, kraljevskega gradu, ko se oglasi veliki Zygmundov zvon, največji zvon na Poljskem, vlit iz bronu več kot tisoč topov, vzeti sovražnikom. Samo nekajkrat na leto se oglasi »Zygmund«, ob največjih svečanostih. In tako je tudi tisto velikonočno soboto naznanil praznike. Ves Krakov, to starodavno mesto zidov in palač, je odmeval v njegovem donenju in vabil k Vstajenju. Tedaj pa mi je prišla sveža misel v glavo: V Čenstohovo grem in pri Mariji na Jasni hočem preživeti prvo svojo Veliko noč na Poljskem! Takoj sem sedel na vlak in v spremstvu »Zygmunda« sem se odpeljal v Čenstohovo.

Nimam prostora, da bi opisoval mesto Čenstohovo, ki ni ravno najlepše, kajti v večini so tam poljski židje, v celoti pa ima mesto značaj obmejnih ruskih mest, kar ne dela najboljšega vtisa. Vse čistejše so Katowice, ki so bile pred vojno pod Nemčijo in so v vsem zapadno mesto, dočim je Sosnowiec preko reke, ki je bil že na Ruskem, po značaju podoben Čenstohovi. Toda dosti o tem. Odpravil sem se takoj proti Jasni gori, ki je samo nekaj malega izven mesta na majhnem gričku, utrjenem kakor največja trdnjava. Pot so mi kazale trume romarjev, ki so se stekale v posameznih skupinah od vseh strani, prihajajoč peš in pojoč romarske pesmi. Spredaj je nesel romar križ, vsi drugi pa so stopali za njim odkriti in peli, peli, peli, tako morda že ves dan in še več... Tam so še

Čenstohovska Marija

Kardinal Hlond v Ljubljani

resnična romanja, ko romarji hodijo dneve in dneve, da pridejo k Mariji, svoji zaščitnici in Kraljici Poljske...

Vzel sem sobo v romarskih hišah pred samostanom, ker je bilo že precej pozno zvečer. Samostan si bom ogledal jutri. Ko sem vstal, sem stopil proti samostanu. Po širokih stopnicah sem prišel do prvih veličastnih vrat, ki so jih knezi Lubomirski postavili za varstvo Marije. Toda tu še ni vhoda na dvorišče. Iti moram še skozi drug prostor, preko katerega gre pot po nekdanjem obzidju, in še skozi tretja vrata, da pridem do dvorišča pred cerkvijo. Skozi nove oboke stopim v veliko rokokojsko cerkev, ki še ni pravo svetišče Čudodelne podobe, temveč — kot pri nas na Brezjah — prizidana velika cerkev, ki sprejema vernike k slavnostnim mašam. In tu sem bil pri vstajenju in sem poslušal pridigo, ki ni govorila samo o Vstajenju Gospodovem, temveč prav tako o vstajenju poljskega naroda, kar se da še toliko hitreje vplesti v cerkveni govor, ker se poljski pravi »osvobojenje« »odmartychwstanie«, t. j. »od mrtvih vstajenje«, kar se lahko po analogiji prenese tudi

na svetne predmete, najrajši pa na narod, ki je pri Poljakihi od nekdaj nekaj božanskega. Kakor je bila pridiga mojstrsko delo, me je vendar prav to narodno primerjanje pustilo nekoliko hladnega, ali vsaj zdelo se mi je neokusno. Vstajenje, le-to kot pri nas, pa je šlo samo iz cerkve in okoli nje, kajti glavno vstajenje je bilo že prejšnji dan.

Po velikonočnem obredu pa sem stopil v temno kapelico, kjer je čudodelna podoba Čenstohovske Marije, o kateri pravijo, da jo je slikal sv. Luka (je bizantinskega izvora) in jo je prenesel opolski knez v srednjem veku v ta kraj iz boja proti Tatarom, ki so podobo ranili. Konji, ki so vozili podobo, se niso premaknili z mesta, kar so smatrali za dokaz, da hoče podoba biti tu na Jasni gori, kjer je bila že majhna lesena cerkvica. Pozneje je ta knez poklical iz Ogrskega meniha-pavlince, ki še danes oskrbujejo samostan, in poljski kralji so darovali samostanu velike darove ter ga zazidali v trdnjavo, ki je niso mogli premagati niti Švedi. Znana je borba meniha Kordeckega proti Švedom (iz Sienkiewiczzevega romana »Potop«), ki je čudežno z Marijino pomočjo rešil Jasno goro in ima sedaj na dvorišču velik spomenik. Od tedaj so Poljaki Marijo z Jasne gore še posebej vzljubili ter jo obdali z vsemi častmi in ljubeznijo in ji nadeli ime »Kraljica Poljske Krone«. Pa jo tudi ljubijo kot svojo Kraljico. Ko stopiš v njeno kapelico, te prevzame mističen mrak ter razkošje zlatih darov, obeskov, ki vise vsepovsod po kapelici. Oltar sam je zamrežen z visoko železno mrežo, slika

pa zastrta z zaveso. Šele pri sviranju slavnostne fanfare s stranskega kora se zavesa veličastno dvigne ter moremo videti čudodelno podobo, vso pokrito z zlatom in srebrom, s krono, v kateri se blešče kot grah veliki in dragoceni biseri in vsakovrstni dragi kamni. In tedaj padajo pobožni Poljaki z obrazom in vsem telesom v podobi križa na tla ter vso sv. mašo premolijo v največji ponižnosti pred podobo, ne da bi dvignili obraz z zemlje. Take pobožnosti še nisem videl: saj leže po tleh kot novomašnik pred svojim Bogom, ko sprejema posvečenje in popolnoma odmira svetu v največji vdanosti Bogu, tu pa Mariji, Kraljici Poljske. Po bogoslužju se zopet ob fanfarah spusti zavesa čez podobo in v kapelici ostane samo še mističen vonj pričujočnosti božje Matere, ki deli milosti in utehe razboljenemu sreču.

Kdor ni videl Poljaka pri Čenstohovski Mariji, ta ni videl poljske privezanosti na katoliško cerkev in njegove ljubezni do Marije Čenstohovske, ki jo je kronal in h kateri se zateka v vseh težavah.

Upajmo, da bo Marija z Jasne gore tudi sedaj oblažila žalostno usodo svojega naroda in ga pripeljala zopet vsega pred svoje obličje, pred katerim sem jaz svoj čas preživel tako lepe velikonočne praznike v tujini.

Rimski listi o škofu Jegliču:

Pot k sedmerim Marijinim cerkvam

II.

Voznik, ki je bil naročen za določeno uro, je že nestrpno čakal na mestu pred cerkvijo na trgu Marije Velike.

»Kam pa sedaj?«

»Na Palatin!«

Voz je zdrdral po trgu in po cesti, tej in oni, na gosposki grič; to je oni holm, kjer so stanovali rimski vladarji in preganjalci sv. Cerkve. Kakor prikazni štrle na kvišku razvaline nekdanjih palač. Tu je prebival Avgust, Tiberij, Vespazijan, Domicijan, Septim Sever in poznejši cesarji do 5. stoletja. Spodaj pod Palatinom pa so stala dragocena svetišča poganskih bogov.

»Presvetli! Prej smo bili v največji, sedaj smo pri najstarejši Marijini cerkvi.«

»Tako, tako! Kakšen pa je njen postanek? To pa je na zunaj zelo neznatna cerkvice!«

Škof Jeglič je prožno stopil z voza in se zagledal v cerkev, ki je nekam boječe slonela na palatinskem griču kakor zaostala ptica na veji.

»Kako se imenuje?«

»Santa Maria Liberatrice.«

»Lepo ime! In kateri je njen pomen?«

Arheolog Horacij Marucchi bi nam vedel o tem kaj več povedati. V zadnjih desetletjih so tod naokrog mnogo razkopavali. Prizadevali so si, da razkrijejo tempelj boginje Veste. Iskali so poganski tempelj, a izkopali so krščansko baziliko. Iskali so pogansko boginjo, a našli so krščansko Devico.

»Ali nas ne bo katoličanov to veselilo?« se je zavzel škof: »Glejte! Že starodavna stoletja so častila Marijo!«

Stojimo torej pred najstarejšo Marijino cerkvijo. Stopimo vanjo! Vsa oblika cerkve priča, da je bilo to nekdaj pogansko svetišče. Komaj stopimo v cerkev, že zagledamo podobo nebeške Kraljice.

Kakor vselej ob prihodu v cerkev, je škof Jeglič tudi to pot najprej pokleknil in verno pomolil po namenu, kakor si ga je že pač določil in le deloma tudi svojemu spremljevalcu povedal pri obisku sedmerih Marijinih cerkva. Za romarsko molitvijo je sledil vselej ogled romarske cerkve. Pri tem pa je bil škof večinoma malobeseden in molčeč, zlasti še, če je videl, da smo v bližini Najsvetejšega... Akoprav je imel za natančnejši ogled mentorja s seboj, ga je v cerkvi le redkokdaj po čem vprašal, a še tedaj le v kratkih in polnih stavkih. Kar je hotel pri obisku cerkve posebej vedeti ali povedati, je to vprašal ali

povedal večinoma zunaj cerkve. Videlo se mu je, da je in hoče biti zares Marijin romar.

Vse stene te starodavne cerkve so preslikane s prizori iz Gospodovega in Marijinega življenja. Spredaj med njimi stoji napis: Sveti Božji Porodnici in Vedni Devici Mariji.

»Tako je prav! Oboje naj se poudarja obenem!« je polglasno napis prebral in mu pritrtil.

Pa kako čudovito spremembo nam oznanja to svetišče! Pod poganskim Palatinom — Marijin hram; namesto poganškega božanstva — Marijina podoba; namesto očuvanega svetega ognja — čuječa večna luč pred oltarjem. Semkaj je morala stopiti mogočna noga. »Ona ti bo glavo strla...« Pred očmi vidimo strto glavo poganškega malikovanja. Škofa Jegliča je pogled na vse to precej prevzel.

»Vidim, da bi se morala preučevati in poučevati cerkvena zgodovina še bolj kakor do sedaj. Pogled nazaj uči, kako mora stopiti korak naprej.«

»Toda, Presvetli, še lepše in sijajnejše sledove krščanstva, prav izza prvih krščanskih časov, najdemo v katakombah.«

»Bil sem že tam in bi še rad šel, a danes ne morem.«

»Zanimiva bi bila romarska pot k pozabljeni Devici v katakombah sv. Domitile.«

»No, pa mi samo spotoma kaj povejte o tem!«

Med vsemi najdavnnejšimi Marijinimi slikami vzbuja največjo pozornost: Madona in Modri z darovi. Ona sedi; v naročju drži Dete, s katerim je dala svetu mir in zveličanje. Ob strani stoje Modri z darovi; poklanjajo jih Kralju in Kraljici. Tako se je z Modrimi začelo Marijino češčenje med poganskimi rodovi.

»Češčenje Marijino je srčna kri katoliške Cerkve.«

In prav ta slika je dokaz, da je češčenje Marijino tako staro kakor Cerkev. In prav ta starokrščanska slika je kakor preroška slika za Marijine preroške besede: Glej, blagrovali me bodo odslej vsi rodovi. Slikar, ki je ob svetilkinem plamenu slikal to sliko, to Marijino jutranjico, pač niti sanjal ni, da bo za njim tisoč in tisoč slikarjev-umetnikov slikalo to sliko, samo ne več na tako preprost način. In da bodo tiscči in tisoči vnetih častilcev stali ob vsaki posameznih številnih slik in blagrovali Marijo.

»In za tako stanovitno, veliko in vedno večje češčenje mora biti vendar dovolj razloga; če ne, s časom mine, kar je s časom nastalo.« je dostavil škof in sklenil pogovor.

Sedaj sta morala pa romarja čakati na voznika. Zamudil se je v bližnji gostilni, kjer je okrepčal sebe in svojega konja. Ko je naposled pridirjal, se je veselo opravičeval: »Vino del paese! Vino molto buono!«

»Kakšno vino pa je to: vino del paese?« je vprašal škof.

Po naše bi rekli: vino iz okolice ali tukajšnje vino.

»Si, si, signore! Vino del paese. Vuole?« je uslužno prigovarjal voznik.

»No, no! Dopoldne pa ne bomo pili vina. Avanti!«

Voznik je takoj začutil, da je to resna beseda in je pokorno in molče pognal konja naprej. Prav kmalu nato pa se je zopet skoraj ustavil, pogledal nazaj v romarja in jima zaklical: »Eccolo! Vede! Il cardinale Nocella!« Na potu je namreč zagledal in opozoril na to tudi svoja dva soseda, kako da je pravkar stopil iz svojega kardinalskega voza, v katerega je bilo vpreženih dvojce ponosnih vrancev, že postarni kardinal Nocella.

Voznik je prav ravnal, ker le tako se je moglo to srečanje izvršiti z vsem spoštljivim pozdravom.

»Un santo!« je še dejal voznik za odhajajočim kardinalom. Potem pa si je zopet potisnil klobuk na glavo in pripovedoval, kako da se vozi kardinal Nocella vsak dan na sprehod in da obišče tisto cerkev v Rimu, v kateri je tisti dan izpostavljeno Najsvetejše; kako da ga mnogi poiščejo kot izbornega spovednika; kako da ga ves Rim spoštuje kot svetnika; kako da ga včasih vidijo tudi tu in tam med nočnimi častilci...

Vse to pripovedovanje je bilo škofu Jegliču kar vidno zelo všeč, in zdaj pa zdaj se je ozrl na vozu nazaj... Toda pogled dveh bogaboječih mož se ni več našel v sorodnem srečanju. Človeku postane v družbi takih mož in ob takim prizoru kar tesno in toplo pri srecu, kakor Mojzesu, ko je obstal pred gorečim grmom...

Silvin Sardenko.

Ali imaš kongregacijski koledarček?

Bog med nami

Saj ne bo nič posebnega! Le čisto navadna, preprosta hvaležnost naj sije iz teh kratkih vrstic, topla hvaležnost za ono lepo mlado uro, ko me je tako blagoslovljeno srečala »Naša Zvezda«.

Res, zanimivo je v življenju malih ljudi, kot smo vprašujoči dijaki, ko se tako čudno previdnostno s teboj poigra mala sreča, doživeli slučaj. Saj je tako malenkostno delo, podtakniti »prijatelju« kako dobro knjigo, brošurico, list, pa vendar kako dobro se lahko iz take zgodbe rodi. — Tudi to je: osvajati za Kristusa.

Toliko si v naših dneh pišemo in govorimo o načrtnem osvajanju okolice za Kristusa. Vsi katoliški časopisi so polni ognjenega navdušenja za to sveto delo. Prav in hvalevredno! Saj vendar vidi vsak, kdor ni udarjen s slepoto, kaj dela hudobni sejalec po naših njivah. Ljuljko je vsejal; vzknila je in kako bohotno se danes razrašča med zlato pšenico. A prihaja zetev. Gospod bo žel, ločil...

Kongreganisti, ne čakajmo Gospodove roke! Sami poruvajmo ljuljko. Budni! Polni zdravega optimizma. Osvajati! Kjerkoli, kakorkoli. Samo ne križem rok! Delaj, pripravljaj se, kuj si načrte, možne izvrši, pa pribijaj si v sklepih: »Dobri Bog mora ostati med nami! Niti za sekundo mu ne sme moj čas ukazati: Proč.«

Neki kongreganist je pred kratkim tako posredoval poštenost svoji okolici: Napisal je dopisnico nekemu postajenačelniku: »V Vaši čakalnici je popisana po reklamnih listih, po voznihih redih vsa gnusoba moralne pokvarjenosti in sprijenosti gotovih tujih potnikov. Ako v sedmih dneh ne daste očistiti čakalnice, Vas naznamim glavni direkciji in napadem v časopisu. Naš kraj ima v resnici večjo poštenost, kot jo kaže kolodvorska čakalnica. — T. M.«

Čez sedem dni je prišel korajžni fant na kolodvor. Krasno! V čakalnici so nalepljeni novi reklamni letaki, nameščene nove vozne tabele, celo stena je tu in tam za spoznanje ranjena.

Junaki fant, vreden si bil, da sem ti čestital! Kaj neda, kongreganisti, dol klobuk pred takim junakom! Iz vaših vrst je bil, pripravljen udariti zaradi Boga, pripravljen tudi poprositi zaradi Boga. In takih je še mnogo. Takih dorašča mnogo. Tudi ti si med njimi, da, prav ti, ki ne veruješ v svojo moč in dvomiš, češ, saj nisem zmožen za kaj podobnega. Ne! Zmožen si, samo ne dvomi, ampak začni. Z dobro voljo!

Fantje, optimizem! Le preleti v duhu božje delo v katoliški mladini.

Bog si osvaja mlada srca, dela po svojih mladih čudovita previdnostna dela. Oj, toliko zdravega brstenja je zopet te tedne pognalo po Marijinih vrtovih! Res, verovati moraš v lepo katoliško bodočnost vsaj v naših malih mejah. Novi Alojziji svetijo novi mladini. Zato pa veselo korak v novo, mlado življenje, v veselo osvajanje svoje okolice za Boga.

Fantje, Bog zahteva od nas molitve, dela, žrtve. Nikar pa se tako daleč ne spozabi, kot oni ozkosrčni »verski kapitalist«: »Glavno je, da skrbim le za svojo dušo. Kaj me zanimajo drugi!« — Da! Najprej za svojo, a potem takoj brez odmora za druge. Kapitalizem obojamo. Sramota! Pa je toliko »verskih kapitalistov« med mladimi katoličani. Skrivajo svojega Boga, kot žid prigoljufani denar.

Ne! Ne! Tudi v tem smislu nam je bilo rečeno: »Bodite usmiljeni, da boste usmiljenje dosegli.«

Lastna duša te hoče imeti velikega. Spodbada te k temu, kadar te muči s hrepenenjem po idealu in pusti, da vzdrtiš ob svetem in veselem življenju, kadar koli o njem slišiš ali ga resnično najdeš.

Vsak velik ustvarjalec ne ustvarja sam iz sebe. Po veliki večini ustvarja v njem duša človeštva. Ta govori in misli v nas in iz nas.

Biti osebnost se pravi: biti nesvoboden do nizkih stvari, a imeti prosto pot navzgor. Kdor je osebnost, je nesvoboden, ker je v vsem svojem mišljenju in delovanju eden in isti.

Veliki ljudje dokazujejo premoč duha, njegovo vrednost in njegovo večnost. Dokaz za bivanje božje so. V njih je privzela božja resničnost vidno postavo. V takem velikem človeku imata Bog in nebo svojega zastopnika, na katerem je vidno nekaj božjega bistva, nekaj božje veličine in ljubezni.

Ali so bili naši kulturni delavci verni

Francè Jesenovec

10. France Prešeren (1800—1849).

II.

Z zadnjo mislijo v prejšnjem razglabljanju smo zadel na najtežje vprašanje glede Prešernovega svetovnega nazora, na njegovo pesnitev *Krst pri Savici* iz leta 1836. V tem lirskem epu je namreč Prešeren zapel nekaj, kar je na prvi pogled povsem nasprotno našim ugotovitvam o njegovem svetovnem naziranju. Poganski duhovnik in poganska svečenica Bogomila, pa celo poganski vojvoda Črtomir se odpovedo veri boginje Žive in se pokristjanijo. Črtomir postane celo duhovnik in oznanjevalec krščanske vere tam v Ogleju...

Zakaj je Prešeren tako zapel? Se je morda spreobrnil? Je li tudi *Krst* med tistimi pesmimi, ki »iz srca svoje so kali pognale«? Ali pa je samo hlinjenje? Ali je res hotel samo pridobiti si naklonjenost takratne slovenske duhovščine, tudi janzenistov, ki so mu do tedaj očitali, da so njegove pesmi pohujšljive? Ali je mogel biti Prešeren kot resnični umetnik tako neiskren? Ali pa je *Krst* res le metrična naloga in nič več? Ali je

Krst »biser vseh Prešernovih biserov«, »slavospev večni Harmoniji, Lepoti, Dobroti in Ljubezni«, »žarišče Poezije« — ali pa je »zgrešeno delo« in »zavožena stvar«? Ali je *Krst* res le pesnitev, ki »jo doživim ali ne doživim« — torej namenjena le estetskemu užitku — da pa ga idejno ne moremo oceniti, češ da »literarna veda njegove uganke z danim materialom ne bo rešila«? Ali pa je *Krst*, tak, kakršen je, izpovedujoč katoliški svetovni nazor — le zaradi tega, ker se je Prešeren vključil v splošno miselnost slovenskega naroda in s tem zatrl subjektivno miselnost?

Svoj čas so o problemu *Krsta* — o vseh gornjih vprašanjih — razpravljale vse tri kulturne smeri na Slovenskem: katoliška, liberalna in socialistična. Vsaka ga je cenila s svojega svetovno nazornega stališča, odtod tako različna mnenja, ki zvane iz gornjih vprašanj.

Na tem mestu moramo o problematiki *Krsta* spregovoriti čim stvarneje in objektivno, naslanjajoč se pri tem na najmerodajnejša mnenja naših najnovejših literarnih zgodovinarjev Prijatelja in Kidriča. S tem bomo obenem izpovedali mnenje, ki je danes že splošno sprejeto in so se mu pridružili razlagalci vseh kulturnih smeri.

Njuna razlaga *Krsta* temelji na uvodnem sonetu »Matiju Čopu«; ta sonet je Prešeren postavil pred sam *Krst*. V njem izpoveduje pesnik, da srečen je le ta, »kdor z Bogomilo up sreče unstran groba v prsih hrani«. Toda ob koncu pravi o Črtomiru, da njegovo srce »veselo in bolno, trpeče vpokojle bodo groba globočine«. Prijatelj pravilno dodaja: »Ne pa nad grobne višine!« Je sicer nekaj nasprotja v teh izpovedih na tako kratki razdalji. Razumeti ga je mogoče iz takratnega Prešernovega resigniranega mišljenja in čustvovanja. Prešeren je ob smrti svojega najboljšega prijatelja Čopa — in to celo ob nenadni smrti, ker je Čop 6. julija 1835. utonil v Savi — občutil vso grozo smrti in se prav gotovo takrat zamislil v onostransko življenje, v vprašanje neumrjivosti človeške duše, v vprašanje posmrtnega plačila in kazni. Izraz te Prešernove miselnosti je *Krst*. Toda takoj se je zopet povrnil k svoji panteistični miselnosti, da jo je ob koncu uvodnega soneta že zopet poudaril. *Krst* je potemtakem prav tako iskrena Prešernova izpoved, kot so to druge pesmi, čeprav le kratkotrajna. Za trenutek se je torej gotovo povrnil k veri svojih staršev, a se potem zopet odvrnil od nje. Saj so vse njegove izpovedi, ki smo jih v dokaz njegovega panteističnega svetovnega naziranja že zadnjič navedli — razen Sonetov nesreče — iz časa po *Krstu* pri Savici! Te naše misli potrjuje Kidrič v svoji najnovejši razpravi o Prešernu na strani 300 takole: »Razglabljanje o Čopovi smrti in lastni ljubezenski nesreči (zaradi Primčeve Julije!) je v drugi polovici 1835. oživilo v Prešernu vero v posmrtno življenje in potisnilo racionalistične ugovore ob stran. Toda že takrat, ko je dovrševal *Krst*, je bil iznova freigeist, ki se je čedalje bolj odmikal katoliškim

dogmam ter se vse manj branil misli, da pomeni fizična smrt konec vsega tistega, kar vodi človeka.«

Tako je bil leta 1855. začasno prekinjen prejšnji in poznejši trajni Prešernov panteistični svetovni nazor. Le v tistem času je z »Bogomilo up sreče unstran groba v prsih hranil«, potem pa je one — Bogomiline! — misli zopet samo blagroval, sam pa se je vrnil v svojo prejšnjo svobodomiselnost.

Seveda pa pri tem ponovno opozarjam, da je bilo te Prešernove usmerjenosti v veliki meri krivo politično in kulturno vzdušje one dobe. (Glej lanski letnik NZ.) Svobodomiselstvo je bilo takrat nekako v »modi«, kot pozneje liberalizem in danes komunizem. Zlasti pa je bila kriva te Prešernove odvrtnosti od vere tedanja vsiljiva cerkvena vladna politika, njej naklonjena višja duhovščina, in zlasti na Slovenskem pretenkovestni janzenistični pritisk, ki je Prešernu povzročal mnogo sitnosti (zlasti v zvezi s Kopitarjem).

I.

Predstavljen.

Še je slišati glas zvona, ki je zavodarje poklical v razred, in že se v dveh lepih vrstah pomikajo ob ograji, ki zapira dvorišče. Pater prefekt stoji ob oknu svoje sobe in jih gleda, ko stopajo smehljaje se mimo njega. Res, Bogu mora biti hvaležen, da je njegova mladež tako dobrega duha, pa tudi izvrstni napredek v učenju takoj spočetka obeta, da bo še naprej dobro šlo.

Tu so moji malčki, živahni in vedno veseli, pa tudi — vražje nemirni. Malim paglavcem moč kar prekipeva. Uporni obrazki se jim obračajo proti patru Kovaču in se mu prijateljsko nasmihajo, češ:

»O, nikar ne mislite, da nas boste s svojo resnobo prevarili! Pater prefekt, mi kaj dobro vemo, da ste naš veliki prijatelj! Če nas kregate, kadar nismo pridni, če je nevarno prestopati hišni red, pa le vemo, da niste hudobni! Nasprotno: prav dobro nam je znano, da imate dobro srce; naj nas zadene še tako majhna žalost, vi nam jo znate vselej pregnati. Saj vemo, da živite le za nas... Vemo, da nas zelo ljubite, pater prefekt, zato pa tudi mi vas!«

Pater Kovač je čudovito dobro razumel govorico nemega smehljaja svojih malčkov, zato pa si tudi ni mogel kaj, da se jim ne bi še sam nasmehnil.

No, zdaj pa naši veliki. Pater prefekt jih že dolgo pozna in ve, da imajo srce dobro, samo glave so včasih malo uporne. Njim je pater prefekt več kot prijatelj, ki tolaži: zanesljiv svetovalec jim je, spreten vodnik v odločilnih urah; njihove mlade duše zna dvigati, spodbujati in usmerjati k lepim idealom. Ko se starejši takole oddaljujejo, gleda pater za njimi, pa se ne brez tesnobe vprašuje, kaj bo iz teh fantičev, ki bodo kmalu stopili v življenje.

»O Bog, blagoslovi jih!« reče polglasno.

Premišljevanje pa mu preseka mlad in vesel glas.

»Aha, pater prefekt, zdaj sem vas pa zasačil prav pri grehu, da sanjarite!«

Pater Medan je bil še mlad redovnik, ves živahen in vesel; imel je pravi smisel za veselje, hkrati pa tudi odločnost, ki je dragocena lastnost pri nadziranju malčkov.

»Pater Medan,« se nasmehne prefekt, »vidim, da vam vaši malčki ne delajo preglavic. Srečni človek, želim vam, da bi vam težka pazniška služba še dolgo ne pokvarila svetega navdušenja.«

»O, ta težka služba mi je grozno všeč,« je veselo odgovoril. »Sicer pa so tudi moji fantički prav izvrstni —«

»In nemirni!«

»Saj tega sem najbolj vesel! Rad vidim, da so živahni! Kar bojim se takih, ki so preveč mrtvi in v klopek mirni kakor vreče moke. Kaj zato, če so paglavci in jih moram po stokrat na dan grdo pogledati, da mi ostanejo mirni. Samo življenje jih je, pa so tudi zlatega srca in velikodušni, če treba —«

»O, paglavce torej ljubite! No, takoj vas primem za besedo. Še nocoj ali pa jutri pripeljem v vašo družbo še enega, ki vam bo napravil nemalo preglavic. Sicer je izvrsten fantiček, toda živ in nemiren, da vam utegne napraviti več sitnosti ko vsi ostali v vašem oddelku!«

»Gorje!« je smeje se vzkliknil pater Medan. »A kaj zato! Kar pride naj, nič se ga ne bojim! Brž mi povejte, kako se piše, da ga bom imel v seznamu!«

»Albin Grom in — moj pravi nečak je, ne zamerite!«

»A? Torej je najbrž tisti drobní Kanadec, ki ste mi zadnjič o njem že nekaj povedali?«

»Da, prav ta. Moja sestra je zaradi šibkega zdravja morala domov v Belgijo, pa ne more Albina več sama poučevati. Zato je sklenila, da ga zaupa meni.«

»Ali je pa res tako — neznošen, tako — divji?«

»Aha, torej vas le nekoliko skrbi? Ne, ne, le pomirite se, saj je olikan in še prav zelo. Rad bi vam ga še bolj pohvalil, pa se bojim, da me boste imeli za pristranskega. Zato vam samo toliko rečem: pristrčen poba je. Najbrž mu po žilah polje živo srebro namesto krvi. Pa tudi nobena reč ga ne spravi v zadrego in boječ ni niti toliko, kolikor je za nohtom črnega.«

»Vedno bolj sem radoveden. Čeprav ste mi ga črno opisali, se ga vendarle zelo veselim v svojih vrstah. V zbirki mojih navihancev bo Albin biser.«

Ob osmih zvečer. Pater Medan neslišno stopa po spalnici malih, ki je njegovo kraljestvo. Ker so popoldne napravili dolg sprehod, je večina fantičev zaspala kot bi trenil, še preden je ugasnila luč. Vse je bilo tiho. Naenkrat pa so se s stopnišča zaslislale stopinje in pojavil se je pater prefekt, z njim pa deček, ki bi mu prisodil kvečjemu deset let. Bil je droben, v obraz rahlo zarjavel in lepih potez, čelo pa so mu krasili črni lasje in nekaj kodrov mu je sililo na poredne oči, ki so mu žarele kakor dva živa oglja.

Paznik stopi k njima, pater prefekt pa mu predstavi svojega spremljevalca:

»Albin, ta gospod je pater Medan, tvoj paznik. Ubogal ga boš, kakor si svojo mamo, in brez godrnjanja. Ali boš, fantič moj?«

Fantek si je patra naglo in ostro ogledal, potem pa se ljubko poklonil in odločno rekel:

»Dober večer, pater. Zelo me veseli, da vas poznam in vam prav rad obljubim, da vas bom vedno v vsem ubogal.«

»Tako je prav. Pozdravljen, Albin! Upam, da si bova vedno dobra prijatelja.«

»Kje pa bo njegov prostor, pater Medan?«

»Tukajle, pater, zraven moje postelje.«

»Dobro. Albin, prijatelj moj, tu bo zdaj tvoj dom. Jutri si ga lahko malo okrašiš. Zdaj bo pa najbolj, da se kar lepo spraviš v posteljo.«

Pater prefekt je za svojim nečakom še potegnil zastor, ki je njegovo posteljo ločil od drugih, potem pa pogledal paznika.

»No, pater Medan, kako vam je všeč moj divjaček?«

»Pridobil me je na prvi pogled.«

»Me prav veseli. Pa tudi vi ste njemu všeč, videl sem. Če boste znali prav ravnavati, boste lahko od njega vse dosegli.«

»Zdi se mi silno odločen. Kar ostrmel sem, kako trdno mi je obljubil pokorščino.«

»In lahko se zanesete, da bo besedo držal. Njegovi starši so ga že od mladih nog vadili v natančni pokorščini. Samo to vas prosim: delajte zlepa, kajti... strašno vročo kri ima! Vodite ga zlepa in odločno, pa vam ne bo delal sitnosti. Zdaj pa lahko noč.«

Pater prefekt je odšel, pater Medan pa nadaljeval svoj sprehod po spalnici. Nenadoma pa se je Albinov zastor odgrnil in pokazal se je nečak patra prefekta v nočni srajci, z eno nogo v copati, z drugo pa samo v nizki nogavici, ki se mu je gubančila na nogi kakor harmonika. Tiho je stopal od postelje do postelje, se ustavljal in polglasno bral imena na njih. Ko je prišel do paznika, se mu je prijazno nasmehnil, potem pa se z ljubeznivim poklonom postavil predenj. Pater Medan ga je začudeno gledal, a fantič mu ni pustil dolgo čakati.

»Slišite, pater, ali tile tu že vsi spijo?« Z lahno kretnjo je pokazal obe vrsti belih zastorov na desni in levi.

»Mislim, da, Albin, pa tudi zate bo najbolje, da —«

»Joj, škoda! Veste, pater, jaz bi se rad vsaj z nekaterimi že nocoj spoznal. Saj veste, da sem nov in jutri se bom počutil kakor riba na suhem med samimi novimi obrazi.«

»Misliš?« reče pater Medan, ker se mu je zdelo tako zabavno.

»Seveda! Tako sem bral v neki knjigi... Slišite, pater, ali ne bi mogli pogledati, če ta ali oni šik tip (vrsta dobrih fantov)... morda vendarle še ne spi?«

»Jutri boš imel dosti časa, da se z njimi seznaniš. Sicer se spočetka vsi novinci le ne počutijo tuje, in ti se mi že zdiš tak, da se boš zavoda navadil na prvi mah. Zdaj pa le brž v posteljo; spalnica je kraj svete resnobe, kjer nikoli ni dovoljeno klepetati.«

»O, oprostite! Nisem vedel. In zelo mi je nerodno: kdo naj me jutri novim tovarišem predstavi?«

»No, dobro, te bom pa jaz. Sam ti pokažem prav dobre fante.«

»Ali res? Da boste? Kako ste dobri! Lahko noč, pater!«

Ta patrova obljuba ga je pomirila, da se je potolažen spravil v posteljo. Ko je nekaj hipov nato pater Medan šel mimo Albinove postelje, se je zastor spet razmaknil in pokazala se je fantičeva skuštrana glava.

»Slišite, pater, če zavoljo mene še ne ugasnete luči, je to čisto nepotrebno. Le kar in lahko noč!«

Albin je spal spanje pravičnega, tako da ga tudi glas zvona ni predramil. Ko je paznik šel mimo postelje, ga je moral prav krepko potresti. Fantek se je pretegnil in z zaprtimi očmi zaspano zamrmral:

»Da, mama, precej! Dobro jutro!«

Nato je odprl oči, pogledal začudeno okoli sebe, se ozrl na uro in zamrmral:

»Še pol ure.« Nato pa se je mirno zopet ulegel.

»Albin, vstani!« mu reče paznik.

»A, vi ste, pater. Dobro jutro! Ampak zdaj še ni čas, veste! Mama nikoli noče, da bi vstal pred pol sedmo uro.«

»Doma že, seveda. Za tukaj ti je pa naročila, da mene ubogaš.«

»O, prav rad. Hopla!«

Veselo je skočil iz postelje, odmolil, nato pa pogumno čofotal po hladni vodi v umivalniku ter tako hitel, da je bil napravljen še prej ko drugi. Umit in osnažen je stopil izza svojega zastora in bi bil gotovo sam takoj odšel na dvorišče, ako ga ne bi pater Medan ustavil na poti in mu s kratkimi besedami razložil najvažnejše zavodove navade.

Ko je dopoldne pater Medan prišel skupaj s svojimi tovariši, jim je živahno popisoval svoje izkušnje z novim zavodarjem in vsi so se mu smejali.

»Saj res,« je rekel pater prefekt, »mislim, da sem vam že povedal, da Albin še nikoli ni bil v nobenem zavodu in mu zato morate precej spočetka razložiti glavne predpise hišnega reda. Videli boste, da vas bo prav rad ubogal. Se to: Ali se je s svojimi tovariši že kaj seznanil?«

»Komaj da. Pri zajtrku sem ga začasno posadil zraven Jožeta Lipca, da bi mu ne bilo nerodno, pa sem takoj videl, da je bil v zadregi samo Lipec, tako da je komaj katero zinil in le sem pa tja pogledal na svojega živahnega soseda.«

»O, nikar ne mislite, da bo Albin kdaj v zadregi! Nasprotno, bojim se, da ga bo njegova drznost zavedla v marsikatero nerodnost. Take prečudne narave je, da je kakor ustvarjen za najbolj neverjetne pustolovščine. Njegova mati večkrat pravi v šali, da mora za Albina biti vedno pripravljena cela četa angelov varuhov. In jaz lahko dodam še to, da bodo imeli vsi dosti posla. — Kako je bilo pa v odmoru?«

»Šlo je brez nesreč, ker ga je frater poklical, da sta odprla kovčege, pospravila prtljago in uredila omaro. Zato ga tudi še nisem mogel predstaviti njegovim novim tovarišem.«

»Posljite ga po šoli k meni, prosim.«

»Prav. Sicer vas je pa enkrat že iskal.«

Koliko naročnikov si pridobil za »Našo Zvezdo«?

Po svetu

Cerkev in svet. Za napravo oltarja v novi stolni cerkvi v Sarajevu je daroval sv. oče Pij XII. 1500 dolarjev. — Sedanji sv. oče Pij XII. je odredil, da se nadaljuje proces za proglasitev papeža Pija X. med blažene.

V Španiji prihajajo številne izpreobrnitve in duhovniški poklici ravno iz levičarskih krogov.

Vsaka seja zveznega parlamenta v Washingtonu se začne z molitvijo.

Mestni poglavar v Madridu je naslovil oklice na meščane, naj ne kolnejo, ker to žali krščanski čut.

Sovjeti so spet dovolili uporabo poljske cerkve sv. Petra in Pavla v Moskvi.

Knjige, ki jih je imel pokojni Pij XI. vedno na mizi: Sveto pismo, Dantejeva »Divina commedia«, Manzonijska »Zarčence« in Letopis Vatikana.

Sam se je obsodil. V New Yorku se je obesil Ernest Toller, prosluli komunistični pisatelj in dramatik, ki je pripravljaj pot komunizmu.

Letos je rimsko mesto s sv. očetom Pijem XII. slovesno praznovalo 950 letnico krsta sv. Vladimirja in pokristjanjenja Rusije.

V Siriji se je meseca junija vršil prvi libanonski evharistični kongres, in sicer v Beirutu.

Najznamenitejši francoski pilot Franc Deraiz je vstopil v trapistovski red, tako ga je presunila smrtna nesreča njegovega tovariša pilota.

Ob priliki marijanskega kongresa v Lyonu so brali pri cerkvi Notre Dame de Fourviers hkrati 36 sv. maš, ki se jih je udeležilo 90.000 vernikov.

190 čudežnih ozdravljenj organskih bolezni je bilo priznanih in potrjenih od zdravniške pisarne v Lourdu zadnjih 20 let.

Iz naših kongregacij

Sejali smo dobro seme...

Spet je za nami leto dni dela. Bog bodi zahvaljen zanj! Pod varstvom Marijine roke smo se zbirali vsak teden k sestankom, študirali, predavali, debatirali... Skušali smo v šoli zasejati zdravega duha pravega kristjana, se z ljubeznijo približati vsakemu... Naš cilj je posvečenje mladine Bogu in Mariji. — »Našo Zvezdo« smo sprejeli z odprtimi rokami in odprtim srcem. Ponudili smo jo tudi tovarišem ne-

kongreganistom in dosegli ta uspeh, da je naš zavod po številu naročnikov med prvimi (čez 600 izvodov).

Krona vsemu našemu delu pa je bil letošnji praznik Vnebohoda. Takrat se je pridružilo Marijinim četam spet lepo število novih tovarišev, tako da sme naša kongregacija s pogumom zreti na mlade moči, ki vstajajo iz nje. Zvečer smo proslavili ta praznik s svečano prireditvijo v frančiškanski dvorani z uprizoritvijo Calderonovega »Misterija sv. maše«. Igra je dosegla svoj moralni uspeh in je tako tudi ona služila našemu prizadevanju za pouduhovljenje našega življenja. Seveda je bila naša mlada kongregacija pri tem tudi gmotno podprta, za kar gre predvsem hvale njenim številnim prijateljem med duhovniki in laiki, ki so vedno z veseljem spremljali rast naše skupnosti in nam k temu tudi sami pomagali... Mi smo jim hvaležni za vsako dobro misel, s katero so se spomnili naše kongregacije.

V telesno in duhovno okrepčilo nam je bilo taborenje na Zingarici, združeno s študijskimi predavanji, katere so napravili fantje sami. V njih so obdelali mnogo problemov današnje srednje šole in Cerkve...

Zdaj so počitnice pri kraju in začenja se spet delo. Kongregacijski prostori nas spet vabijo: kapela nas kliče k Mariji, društvena kujižnica nam ponuja svoje bogastvo, dobra in plemenita volja nas sili, da zastavimo v novem šolskem letu vse moči v rast in napredek kongregacije in s tem tudi v rast kraljestva Kristusovega na našem zavodu in v naših dušah.

Kongreganist III. realne gimnazije
v Ljubljani.

Urednikova listnica.

Začenjamo novi letnik. Razmere niso ugodne, ali mladostnega poguma in zaupanja v Marijo je dovolj. Vse prijatelje »Naše zvezde«, ki so jo cenili in ljubili, prosimo še nadaljnje zvestobe. Posebno prosimo za pomoč dosedanje odlične sotrudnike. Kongreganiste in dobre dijake toplo vabimo, da v »Našo zvezdo« mnogo dopisujejo. — »Naša zvezda« bodi zvest spremljevalec sodobnega življenja in njegov nevsiljivi usmerjevalec v božje višine!

»Naša Zvezda« za dijake izhaja dvakrat v mesecu. Cena za dijake 10 din, za druge 15 din letno. Izdajatelj in odgovorni urednik dr. Tomaž Klinar. Uprava: Streliška ul. 12/11; Uredništvo: Costova 7, Ljubljana. Tiska Jugoslov. tiskarna v Ljubljani (Jože Kramarič).